

ParENTrepreneurs

parENTrepreneurs kader

Leidende partner: Bantani Education

Projectnummer: 2019-1-NL01-KA204-060263

Disclaimer: "Dit project word gefinancierd met steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de informatie die erin is vervat.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Versie geschiedenis

Versie#	Datum	Vorbereid door	Reden
1	06.04.2020	Rebecca Weicht	Eerste versie, met commentaar van de partner
2	04.05.2020	Rebecca Weicht	Definitieve versie

Auteur(s): Rebecca Weicht, Bantani Education

Medewerkers: ParEntrepreneurs partners

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
2. Over parENTrepreneurs.....	8
3. Methodologie - Ontwikkeling van het Competentiekader voor parENTrepreneurs	12
4. Het competentiekader voor parENTrepreneurs	13
5. Hoe het Competentiekader voor parENTrepreneurs gebruiken	29
6. Referenties.....	31
7. Woordenlijst	32

Samenvatting

Dit parENTrepreneurs Competentiekader schetst de ouderlijke ondernemersvaardigheden. Het werd ontwikkeld als onderdeel van het gelijknamige Erasmus+ project. Dit rapport schetst de doelstellingen die aan de basis liggen van het kader, de 10 parENTrepreneurs ondernemersvaardigheden van ouders langs vier progressieniveaus opgedeeld volgens de ontwikkelingsfases van een kind zoals weergegeven in verschillende leeftijdsklassen, en schetst ten slotte welke instrumenten het parENTrepreneurs project aanreikt om ouders en ouderorganisaties te helpen de ondernemerscompetenties van ouders te ontwikkelen.

Het kader is gebaseerd op het EntreComp-kader van de Europese Unie waarin ondernemerschap wordt omschreven als een competentie waarbij ondernemerschap wordt opgevat als het creëren van waarde waarbij het voordeel financieel kan zijn maar ook cultureel of sociaal.

1. Inleiding

Het Competentiekader voor parENTrepreneurs en het bredere project zijn erop gericht ouders en verzorgers te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun eigen ondernemersmentaliteit en -vaardigheden en die van hun kind; in het bijzonder het nemen van initiatief, zelfbewustzijn en zelfeffectiviteit, creativiteit, en het ontwikkelen van een mindset die openstaat voor groei¹.

Wij willen van deze gelegenheid gebruik maken om te benadrukken dat wanneer wij het hebben over ondernemersvaardigheden, wij ons niet richten op vaardigheden die verband houden met het leiden van een bedrijf en van gezinnen zeker geen *minibedrijfjes* willen maken. Wanneer we het over ondernemersvaardigheden hebben, verwijzen we veeleer naar levensvaardigheden die een individu helpen actief deel te nemen aan de samenleving. Wij verwijzen naar de holistische kennis, vaardigheden en mentaliteit die individuen nodig hebben om hun potentieel te verwezenlijken en zich te ontplooien in een snel veranderende wereld. Niettemin willen wij gezinnen aanmoedigen bewuster om te gaan met hun financiën, tijdbeheer en planning.

EEN FOCUS OP OUDERS ALS PRIMAIRE OPVOEDERS

We hebben het parENTrepreneurs-kader ontwikkeld voor ouders, aangezien zij de primaire opvoeders zijn in het leven van een kind. Het parENTrepreneurs consortium wil ouders ondersteunen in hun rol als opvoeders. We weten dat ouders al over een heleboel ondernemersvaardigheden beschikken en met dit kader willen we ouders laten zien hoe ze hun bestaande ondernemersvaardigheden kunnen herkennen en valideren, en hoe ze deze vaardigheden kunnen ontwikkelen. Een drukbezette ouder van twee of drie kinderen is bijvoorbeeld al bedreven in planning en management. Ouders zijn ook zeer goed in staat om problemen op te lossen, waarschijnlijk dagelijks, en ze zijn creatief als ze nieuwe ideeën en spelletjes bedenken voor en met hun kind. Wij willen ouders ondersteunen bij het herkennen van hun ondernemersvaardigheden en hen de middelen geven om te herkennen en te verwoorden wat zij in hun dagelijks leven misschien al doen. Op die manier willen we de reflectie bij ouders stimuleren en hen de instrumenten aanreiken om hun ondernemersvaardigheden naar een hoger niveau te tillen door te blijven leren en hun kind te ondersteunen om een zelfstandig, actief lid van de samenleving te worden.

Onze aanpak is gebaseerd op positieve ouderbetrokkenheid om het informele leren van ouders te versterken. Ouderbetrokkenheid bij het leren van een kind is een activiteit die los staat van het onderwijs op school, maar school en gezin zouden synergieën moeten vinden tussen elkaar. Ouderbetrokkenheid is de actieve en betekenisvolle betrokkenheid bij het leren van kinderen (Harris en Goodall, 2007). Dit leren kan plaatsvinden in verschillende settingen, waaronder voorschoolse educatie en kinderopvang, scholen, de gemeenschap, door middel van leren in het gezin en leren thuis. Ouders zijn een belangrijke factor in het algemene leren en opvoeden van een kind. Uit onderzoek blijkt dat het gezin een invloed van 60-80% heeft op de prestaties van leerlingen, terwijl de school slechts 20-40% voor haar rekening neemt (Australian Research Alliance, 2012). Niet-schoolse factoren omvatten vaste variabelen zoals genetische aanleg, familieachtergrond, sociale status en locatie en variabele factoren zoals de mate van betrokkenheid van ouders bij het leren en materialen en

¹ Wij zullen voortaan verwijzen naar ouders, maar dit geldt voor ouders, voogden en verzorgers in het algemeen, bijvoorbeeld grootouders en oudere broers en zussen wanneer zij belangrijke zorgtaken hebben. In het vervolg spreken we ook over een enkel kind. Hoewel we "kind" gebruiken, geldt dit natuurlijk ook voor gezinnen met meer dan één kind. Het kan zelfs zo zijn dat uw ouderlijk vertrouwen groeit naarmate u meer dan één kind opvoedt of hebt opgevoed.

middelen om het leren te ondersteunen (Australian Research Alliance, 2012). De houding, het gedrag en de handelingen van ouders met betrekking tot het onderwijs van hun kinderen hebben daarom een aanzienlijke invloed op het leren en het onderwijsniveau van leerlingen.

Een positieve ouderbetrokkenheid is dan ook van cruciaal belang. Positieve ouderbetrokkenheid beïnvloedt de prestaties van leerlingen op school op de volgende manieren:

- Hogere cijfers en testcores
- meer inschrijvingen in het hoger onderwijs en op hogere niveaus
- Hogere afstudeerpercentages
- een grotere kans op het beginnen aan een vervolgstudie (Australian Research Alliance, 2012).

Ouderlijke betrokkenheid wordt ook geassocieerd met:

- Regelmatige schoolbezoeken
- Betere sociale vaardigheden
- Verbeterd gedrag
- Betere aanpassing aan school
- Verhoogd sociaal kapitaal
- Een groter gevoel van persoonlijke bekwaamheid en efficiëntie tijdens het leren
- Grotere betrokkenheid bij schoolwerk
- Een sterker geloof in het belang van onderwijs (Australian Research Alliance, 2012).

Hoe ziet de positieve ouderbetrokkenheid bij het leren eruit?² Er zijn verschillende dimensies met betrekking tot positieve ouderbetrokkenheid: academische socialisatie, rolopvatting van de ouders, opvoedingsstijlen, en het nastreven van een aanpak voor de hele gemeenschap. In termen van academische socialisatie, dat wil zeggen dat ouders zich aantoonbaar moeten betrekken bij het onderwijs van hun kind, moeten ouders:

- met hun kind communiceren over hun verwachtingen inzake onderwijs en de waarde en het plezier van leren
- leerstrategieën met hun kind bespreken
- Koppel schoolwerk aan de actualiteit en andere onderwerpen
- de onderwijsdoelen stimuleren en voorbereidingen treffen en plannen maken voor de toekomst
- de nadruk leggen op activiteiten die erop gericht zijn de besluitvaardigheid en het probleemoplossend vermogen van de leerlingen te ontwikkelen en hun groeiende autonomie, onafhankelijkheid en academische vaardigheden te bekrachtigen.

Ouderrolconstructie is de mate waarin ouders betrokken zijn bij het onderwijs van hun kind en de waarschijnlijkheid dat zij deze betrokkenheid volhouden. Sommige onderzoekers zijn van mening dat de rolopvatting van ouders de belangrijkste factor is in de beslissing van ouders om betrokken te raken

² Er is ook ouderbetrokkenheid bij het schoolgaan, waarop dit project geen betrekking heeft.

bij het onderwijs van hun kind (Australian Research Alliance, 2012). Zij stellen dat de manier waarop ouders hun rol in het onderwijs zien, over het algemeen wordt bepaald door de volgende factoren:

- Overtuigingen over passende en wenselijke resultaten voor kinderen
- Overtuigingen over wie verantwoordelijk is voor deze uitkomsten
- Percepties van wat belangrijke groepsleden (bv. familie, leerkrachten, andere ouders) van hen als ouders verwachten
- Gedrag van ouders in verband met die overtuigingen en verwachtingen (Australian Research Alliance, 2012).

De rolopvatting van ouders is daarom nauw verbonden met een ondernemersmentaliteit. De aspiraties en verwachtingen van ouders voor hun kind hangen samen met hun zelfbewustzijn, zelfeffectiviteit en visionaire vaardigheden en met hun mindset om actie te ondernemen en betrokken te zijn bij de opvoeding en het leren van hun kind. Met dit project willen we de rolconstructie van ouders versterken door ouders duidelijk te maken welke ondernemersvaardigheden ze al bezitten en op welk niveau. Bovendien zullen ouders zelf baat hebben bij een ondernemende opvoeding in hun eigen beroepsleven en hun kansen op de arbeidsmarkt. Ouders die effectief kunnen communiceren, samenwerken en problemen oplossen zijn uitgerust om succesvol te zijn in de ontwikkelende (digitale) economie. Door zich bewust te zijn van hun ondernemersvaardigheden en -mentaliteit en deze doelbewust in praktijk te brengen, zullen ouders op lange termijn kunnen profiteren van voordelen die verband houden met een hogere arbeidsparticipatie en een betere onderwijsvervulling.

Het parENTrepreneurs raamwerk is toepasbaar op ouders met kinderen van alle leeftijden. In de volgende secties zullen we de overwegingen schetsen die ten grondslag liggen aan de ontwikkeling van dit raamwerk en zullen we in detail beschrijven welke andere instrumenten het project zal ontwikkelen voor ouders om hun ondernemersvaardigheden verder te ontwikkelen. Dit kader is bedoeld als een ondersteunende structuur voor ondernemende betrokkenheid van ouders met hun kind en daarbuiten. Het parENTrepreneurs raamwerk is beschikbaar in de volgende versies: het Engelse origineel, dat voorrang heeft bij verschillen in vertaling, en de Franse, Finse, Italiaanse, Spaanse en Nederlandse vertaling. We werken graag samen met organisaties of personen die geïnteresseerd zijn in het vertalen van het kader - of een van de andere parENTrepreneurs-instrumenten die we zullen ontwikkelen - in hun eigen taal.

Het parENTrepreneurs consortium hoopt dat ouders baat hebben bij dit raamwerk doordat ze meer vertrouwen krijgen in hun opvoedingsvaardigheden, hun communicatie- en interpersoonlijke vaardigheden verbeteren, beter in staat zijn om het gedrag, het leren en de ontwikkeling van hun kind in goede banen te leiden, en beter in staat zijn om met hen te communiceren en hen te ondersteunen. We willen ook dat ouders meer zelfvertrouwen krijgen om zo een leidende rol te spelen in hun gemeenschap.

In dit verslag wordt het Competentiekader voor parENTrepreneurs gedefinieerd. In de toekomst zullen we de ontwikkeling van het raamwerk schetsen en in detail toelichten. We zullen ook de instrumenten belichten die het parENTrepreneurs project worden ontwikkeld om ouders en ouderleiders te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun ondernemersvaardigheden.

2. Over parENTrepreneurs

Het project parENTrepreneurs biedt opleiding en nuttige instrumenten om ouders te helpen hun ondernemersvaardigheden en zin voor initiatief te ontwikkelen. Het streeft naar een actievere benadering van het leven op alle leeftijden, van kindertijd tot volwassenheid, en wil ouders inspireren om ambassadeurs voor andere ouders te worden.

Daarnaast en op basis van dit kader zal het projectconsortium tussen 2020 en 2022 de volgende instrumenten voor ouders ontwikkelen, die vrij beschikbaar zullen zijn op de website van parENTrepreneurs: www.parentrepreneurs.eu

- Een modulair opleidingsprogramma voor ouders
- Een gemeenschap van steun door en voor ouders
- Een handleiding voor ouders om ambassadeurs en veranderaars te worden in hun eigen gemeenschap

Een meer gedetailleerde uitleg van de parENTrepreneurs-instrumenten vindt u in deel vijf: Hoe gebruikt u het Competentiekader voor parENTrepreneurs.

HET CONSORTIUM VAN PARENTREPRENEURS

Het parENTrepreneurs consortium bestaat uit zes partners die samenkomen als onderdeel van het Erasmus+ gefinancierde parENTrepreneurs project. De consortiumpartners brengen uiteenlopende expertise in, gaande van kennis over de ontwikkeling van kinderen en empowerment van ouders tot expertise in ondernemerseducatie. De consortiumpartners zijn:

Parents International (Stichting IPA), de coördinator van het project, is een organisatie die ouderorganisaties, organisaties die met of voor ouders werken en individuele deskundigen (onderzoekers, voormalige leiders van ouders, trainers) op wereldschaal bijeenbrengt om wetenschappelijk onderbouwde oplossingen aan te reiken voor beter ouderschap in de 21st eeuw. De organisatie is opgericht met als doel ouders over de hele wereld te ondersteunen om veranderaars te worden door hun kinderen te helpen gelukkig en gezond op te groeien. Parents International brengt onderzoeksgegevens en inspirerende praktijken in verband met opvoeding door ouders, de empowermentbehoeften van ouders, het werken met ouders en gezinnen, de validatie van informeel en niet-formeel verworven vaardigheden, alsook ervaring en deskundigheid in het bekrachtigen en opleiden van ouders en de professionals die op hun beurt met ouders kunnen werken en hen in hun opvoeding kunnen ondersteunen. De ervaring en voorbeelden van Parents International reiken verder dan Europa en gaan vergezeld met ervaring met belangenbehartiging op alle beleidsniveaus, van lokaal tot internationaal.

Bantani Education is een non-profit organisatie gevestigd in België, die samenwerkt om ondernemend en creatief leren te stimuleren. Bantani heeft een uitgebreide beleids- en praktijkervaring in het werken met partners uit de publieke, gemeenschaps- en privésector om ondernemersvaardigheden in te bedden in elk type van leren. Bantani werkt aan vernieuwingen en nieuwe initiatieven waarbij beleidsmakers, opvoeders, de gemeenschap en de prive sector betrokken worden, om zo ondernemerschap en creatief leren van hoge kwaliteit in de praktijk en in het beleid te verankeren in formeel en niet-formeel leren. Bantani beschikt over uitstekende EU- en wereldwijde netwerken en werkt samen met internationale organisaties zoals de Europese Commissie, UNESCO-UNEVOC, de

Europese Stichting voor Opleiding, nationale en regionale overheden en EU- en nationale netwerken op het gebied van onderwijs en economische ontwikkeling. Bantani is Welsh voor "Away We Go".

Consejería de Educación y Empleo (CEYE) is de algemene directie voor innovatie en onderwijsintegratie, afhankelijk van het regionale ministerie voor onderwijs en werkgelegenheid, heeft de volgende regionale bevoegdheden toegewezen gekregen: aanwezigheid van sleutelcompetenties en hun curriculaire ontwikkeling in scholen; opleiding en toepassing van informatie- en communicatietechnologieën in het onderwijs; bevordering van zachte vaardigheden en pedagogisch leiderschap in scholen; bevordering van onderwijsinclusie, aandacht voor diversiteit en co-existentie in de onderwijsgemeenschap; verhoging van de motivatie van leerlingen om schooluitval terug te dringen; coördinatie van projecten met ouderverenigingen voor de ontwikkeling van competenties vanuit gezinnen. Het opzetten en uitvoeren van onderwijsprogramma's op het gebied van ondernemerschap is een van de belangrijkste bevoegdheden van het regionale ministerie van onderwijs en werkgelegenheid van Extremadura. Momenteel nemen 5000 leerlingen van de lagere school tot beroepsopleidingen deel aan programma's voor ondernemerschap. Meer dan 400 leraren krijgen een specifieke opleiding over de wijze waarop zij de ondernemersvaardigheden van hun leerlingen kunnen verbeteren en nieuwe actieve methodologieën kunnen aanleren (allemaal gericht op praktijkgericht leren) voor gebruik in hun dagelijkse lessen. Het regionale ministerie van Onderwijs en Werkgelegenheid van Extremadura heeft de afgelopen vijf jaar gewerkt aan programma's voor ondernemerschapsonderwijs, sinds het in 2017 Europese Regio voor Ondernemerschap is geworden. Ze hebben andere Europese projecten en lokale initiatieven gecoördineerd die erop gericht waren ouders bewust te maken van de noodzaak van ondernemersvaardigheden en eraan te werken om hun familie en andere leden van de gemeenschap te inspireren.

Inova Consultancy is een kleine onderneming die eigendom is van vrouwen en gespecialiseerd is in het verlenen van adviesdiensten en projectwerk op gender- en niet-traditionele gebieden en in ondernemerschap. Inova heeft ruime ervaring met Europees gefinancierde projecten op het gebied van ondernemerschap en loopbaanondersteuning, zowel als partner en als contractant in LLP- en Erasmus+-projecten. Inova heeft gespecialiseerde ervaring met het organiseren van workshops, opleidingscursussen en mentorprogramma's voor vrouwen, ouders, jongeren, migranten en andere groepen die een bedrijf willen starten of hun ondernemersvaardigheden willen ontwikkelen. Inova heeft ook workshops georganiseerd voor de ontwikkeling van persoonlijke en zachte vaardigheden en heeft de innovatieve opleidingsmethodologie Mentoring Circles™ in het VK ontwikkeld.

Consorzio Materahub Industrie Culturali e Creative is een consortium dat op internationaal niveau werkt aan de ondersteuning van ondernemingen, startende en aspirant-ondernemers, instellingen en organisaties via Europese projecten. Materahub is partner in vele internationale projecten. Materahub is al jaren een bemiddelende organisatie in Zuid-Italië voor het programma Erasmus voor Jonge Ondernemers. Het is ook de Italiaanse gastheer van de Creative Business Cup, de belangrijkste internationale wedstrijd voor de creatieve industrie.

De Vaasa University of Applied Sciences (VAMK) uit Finland biedt hoger onderwijs op het gebied van technologie, internationaal zakendoen, gezondheidszorg en sociale dienstverlening. De aandachtsgebieden van de VAMK zijn de energiesector en het combineren van ondernemingsgeest met internationalisme, talen en cultuur. Design Center MUOVA, een onderdeel van VAMK, neemt deel aan het parENTrepreneurs-project. MUOVA is gespecialiseerd in de overdracht van design thinking en designmethoden naar bedrijven, organisaties in de publieke sector en het hoger onderwijs op verschillende gebieden. MUOVA werkt op verschillende activiteitengebieden die sterk verbonden zijn met en deel uitmaken van de sleutelcompetenties van ondernemers, waaronder innovatie, creativiteit, probleemoplossing, initiatiefzin, tolerantie voor onzekerheid, multidisciplinair teamwerk, oriëntatie op

de toekomst en ontwerpcompetenties. MUOVA brengt haar jarenlange ervaring in de samenwerking met KMO's, de ervaring van West Cost Start-up, gebruikersgerichtheid, ontwerpcompetentie, creativiteit - innovatie, en productontwikkeling en toegepast onderzoek kennis met ondernemingen. Evenals haar ervaring met gebruikersgericht en creatief onderwijsmateriaal, bijvoorbeeld de verhalende, visuele en creatieve leeromgeving.

HET PARENTREPRENEURS-PROJECT IN DE MONDIALE CONTEXT

Voor we de methodologie schetsen die we hebben toegepast om het parENTrepreneurs-kader te ontwikkelen, willen we parENTrepreneurs in zijn wereldwijde en Europese beleidscontext plaatsen om het belang van de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden voor ouders - en kinderen - te benadrukken.

Ondernemingsvaardigheden zoals kritisch denken, samenwerking, het nemen van initiatief of communicatie zijn geïdentificeerd als vaardigheden die een kind nodig zal hebben om in de toekomst te slagen, nu overal om ons heen economische crisis en snelle veranderingen plaatsvinden. In onze complexe kenniseconomieën en -maatschappijen zijn transversale vaardigheden zoals ondernemerschap van essentieel belang, niet alleen om de mentaliteit van jongeren te vormen, maar ook om de vaardigheden, kennis en houdingen aan te reiken die centraal staan bij de ontwikkeling van een ondernemerscultuur in Europa en daarbuiten.

Het belangrijkste juridische document met betrekking tot ouderbetrokkenheid op wereldschaal is het *VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. De artikelen 28 en 29 waarborgen het recht van ieder kind op onderwijs dat het kind helpt zijn eigen mogelijkheden te verwezenlijken op basis van kwaliteitsonderwijs dat geschikt is voor dat kind. Artikel 5 geeft de verantwoordelijkheid en de plicht om kinderen op te voeden uitsluitend aan de ouders (of voogden) van het kind, en erkent het belang van de bredere gezinscontext.

Kwalitatief goed en inclusief onderwijs is ook een van de *VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling* (SGD4). Dit houdt in dat ouders, als eerstverantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen, worden ondersteund bij het verstrekken van kwaliteitsonderwijs thuis en bij het maken van verantwoorde keuzes door formele of niet-formele onderwijsaanbieders in te schakelen.

De publicatie uit 2015, *Rethinking Education* van UNESCO heeft onderwijs gedefinieerd als een gemeenschappelijk goed, en terwijl het iedereen verantwoordelijk maakt voor onderwijs, roept het ook alle ouders op om zelf een leven lang te leren om ook beter te worden als opvoeders. parENTrepreneurs wordt geïmplementeerd in deze geest: om ouders als opvoeders te ondersteunen bij het verbeteren van hun vaardigheden en kennis.

Hoewel ondernemersvaardigheden voor kinderen van cruciaal belang zijn om te slagen, worden onderwijsinstellingen zoals scholen niet gezien als de plaats om deze vaardigheden bij kinderen te ontwikkelen. Kinderen sluiten de school misschien af met een eindexamen, maar de opname van ondernemerschapsonderwijs op school blijft een 'work in progress' - en kan in sommige onderwijsystemen succesvoller zijn dan in andere (Eurydice, 2016). Daarom willen we het gezin, en ouders in hun rol als opvoeders, sterker maken.

Op Europees niveau behoren ondernemerscompetenties tot de acht kerncompetenties van de Europese Unie die alle leden van een kennismaatschappij nodig hebben. De aanbeveling van de Europese Raad *inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren* schetst de competenties die individuen nodig hebben voor "persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling, inzetbaarheid, sociale

inclusie, een duurzame levensstijl, een succesvol leven in vreedzame samenlevingen, een gezondheidsbewuste levensstijl en actief burgerschap" (Europese Raad, 2018).

In 2016 heeft het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek, de interne wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie, het *Competentiekader Ondernemerschap* (EntreComp) ontwikkeld waarin een gemeenschappelijke definitie van ondernemerschap als competentie wordt geschetst en een reeks van 15 competenties in drie competentiegebieden wordt geschetst. Het kader ontwikkelt de 15 competenties volgens een progressiemodel met 8 niveaus. Het biedt ook een uitgebreide lijst van 442 leerresultaten, die inspiratie en inzicht bieden voor wie vanuit verschillende onderwijscontexten en toepassingsdomeinen interventies ontwerpt. Het EntreComp-kader vormt de basis voor dit Competentiekader voor parENTrepreneurs.

Van verder belang voor het kader voor parentrepreneurs is de *aanbeveling van de Europese Raad inzake de validatie van niet-formeel en informeel leren* (2012). Daarin wordt gesteld dat burgers moeten kunnen aantonen dat zij niet-formeel en informeel hebben geleerd. De aanbeveling moedigt de lidstaten aan om nationale regelingen voor validatie in te voeren. Deze regelingen zijn bedoeld om individuen in staat te stellen de zichtbaarheid en waarde te verhogen van hun kennis, vaardigheden en competenties die zij buiten het formele onderwijs en opleiding om hebben verworven: op het werk, thuis of in het kader van vrijwilligersactiviteiten.

3. Methodologie - Ontwikkeling van het Competentiekader voor parENTrepreneurs

Het competentiekader voor parENTrepreneurs is in een periode van 7 maanden, tussen november 2019 en mei 2020, in twee fasen tot stand gekomen. Primair deskresearch maakte gebruik van de expertise van de consortiumpartners en leidde tot de ontwikkeling van een concept van het parENTrepreneurs-kader dat werd gebruikt voor een externe raadpleging met deskundigen uit verschillende gebieden.

LITERATUUROVERZICHT

Tijdens de eerste consortiumvergadering in november 2019 kwamen de partners overeen om het kader voor parENTrepreneurs nauw af te stemmen op het Competentiekader voor Ondernemerschap van de EU (EntreComp). We bespraken ook en bereikten overeenstemming over het opstellen van het parENTrepreneurs-kader in een progressiemodel met 4 niveaus - zoals in EntreComp - en in vier leeftijdsgroepen op basis van inzichten rond de ontwikkelingsfasen van kinderen.

Na een literatuurstudie over ouderlijke vaardigheden, ondernemersvaardigheden en reeds verzamelde ideeën voor activiteiten en goede praktijken uit heel Europa over hoe ondernemersvaardigheden in en door ouders kunnen worden bevorderd, ontwikkelden we een ontwerpkader met 10 competenties, die de drie EntreComp-competentiegebieden volgden. Dit ontwerpkader werd via een online-enquête ter raadpleging toegezonden.

RAADPLEGING

Aan het overleg namen meer dan 100 deskundigen uit 18 landen deel. Professionele opvoeders, ouders en opvoedingsleiders, beleidsmakers, (onderwijs)projectmanagers en onderzoekers namen deel aan de raadpleging. Met een online-enquête werden kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over het ontwerpkader verzameld. Doel was een hulpmiddel te helpen ontwikkelen dat zowel wetenschappelijk verantwoord als gebruiksvriendelijk is. Met de enquête werd getracht ervoor te zorgen dat de presentatie van het alomvattende kader voor parENTrepreneurs toegankelijk blijft voor ouders en opvoedingsleiders, alsook voor andere doelgroepen, en de ondernemerscompetenties op verschillende leeftijdsniveaus te toetsen.

De feedback had betrekking op verschillende gebieden, variërend van het benadrukken van belangrijke begrippen over het begrip van ondernemerschap (als een competentie) in verschillende culturen. Dit hielp om de gedachte achter de progressieniveaus en leeftijdsgroepen te verduidelijken en ons taalgebruik te vereenvoudigen om het kader zo toegankelijk mogelijk te maken voor mensen van wie de moedertaal geen Engels is.

4. Het competentiekader van parENTrepreneurs

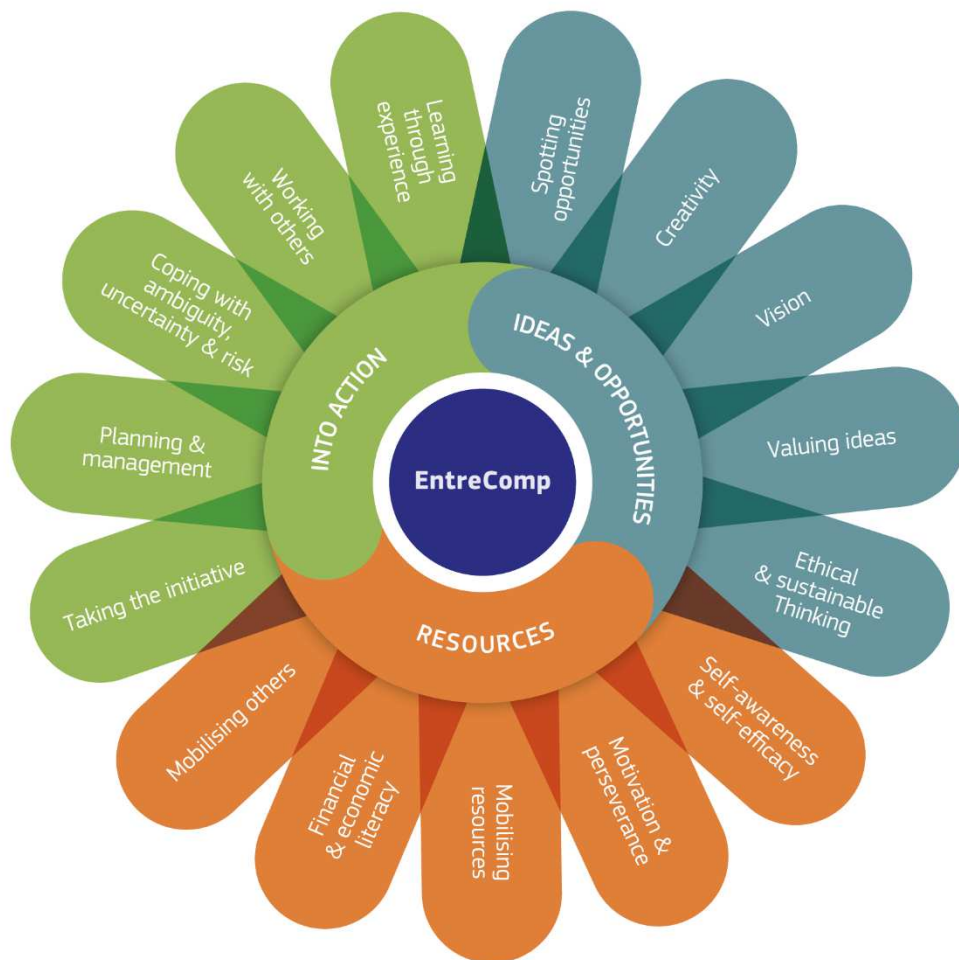
Het parENTrepreneurs competentiekader is een uitgebreid raamwerk dat 10 competenties schetst voor ouderlijke ondernemersvaardigheden langs vier progressieniveaus. Er staat veel informatie in dit kader, dat zo volledig mogelijk wil zijn om de potentiële ontwikkelingsreis van ouderlijke ondernemersvaardigheden te illustreren. Dat betekent echter niet dat ouders het nodig moeten vinden om het kader van kaft tot kaft te lezen. In plaats daarvan nodigen we u uit om in het kader te duiken op basis van uw eigen behoeften: u kunt geïnteresseerd zijn in specifieke competenties en/of u kunt alleen geïnteresseerd zijn in specifieke leeftijdsgroepen. Het is waarschijnlijk dat het kader in zijn geheel in de eerste plaats interessant is voor ouderleiders en ouderorganisaties die het gebruiken - en misschien ook de andere outputs van het parENTrepreneurs project - voor hun werk in het bevorderen van ondernemerscompetenties van ouders.

We willen ook benadrukken dat er weliswaar een groot aantal competenties is, maar dat niet één competentie belangrijker is dan een andere. Net als bij het EntreComp-kader zijn er geen kerncompetenties of sleutelcompetenties. We willen ook benadrukken dat ouders niet het gevoel moeten hebben dat ze hun kind als ouder op enige wijze tekortdoen als ze het kader lezen en erover nadenken. Sommige ouders - met of zonder opleiding - kunnen van nature sneller vorderen op de verschillende niveaus, net als kinderen. Er kunnen tal van onderliggende redenen zijn waarom iemand meer bedreven is in de ene of de andere competentie.

ENTRECOMP

Het EntreComp-kader schetst een gemeenschappelijke definitie van ondernemerschap als competentie. Het beoogt 'een brug te slaan tussen de werelden van onderwijs en werk en in feite als referentie te worden genomen door elk initiatief dat ondernemend leren wil bevorderen' (EntreComp, 2016: 5). EntreComp definieert ondernemerschap als "wanneer je handelt naar kansen en ideeën en deze omzet in waarde voor anderen. De waarde die wordt gecreëerd kan financieel, cultureel of sociaal zijn' (EntreComp, 2016: 10). Deze definitie richt zich op waarde creatie, ongeacht het type waarde of de context.

Figuur 1 toont de 15 EntreComp-competenties en 3 competentiegebieden.

Figuur 1 Het Competiekader Ondernemerschap (EntreComp)

DE 4 PROGRESSIE NIVEAUS

De vier progressieniveaus van het Competiekader voor parENTrepreneurs zijn gebaseerd op het progressiemodel van EntreComp. Het EntreComp-model bestaat uit twee aspecten:

1. Ontwikkeling van toenemende autonomie en verantwoordelijkheid;
2. Ontwikkeling van het vermogen om waarde te genereren vanuit eenvoudige en voorspelbare contexten tot complexe, voortdurend veranderende omgevingen.

Zoals het EntreComp-progressiemodel geen lineaire opeenvolging van stappen vastlegt, doet het Competiekader voor parentrepreneurs dat evenmin. Het is niet zo dat ouders voor elke competentie van het ene niveau naar het volgende moeten gaan. Het is ook niet zo dat elke ouder op

hetzelfde niveau begint - het is belangrijk om te begrijpen dat elk individu zich ontwikkelt vanuit een verschillend startpunt en met een verschillend tempo. Dat betekent ook dat ze op een verschillend niveau aankomen - en dat op verschillende tijdstippen doen. Dat is helemaal niet erg. Het parENTrepreneurs-kader wil enkel schetsen hoe verschillende progressieniveaus eruitzien en ouders inspireren om hun vaardigheden te blijven ontwikkelen in het belang betere opvoeders te worden voor hun kind.

Het parENTrepreneurs-kader is gebaseerd op de progressie van ouders, gaande van inzicht in jezelf als ouder (Foundation) over het doorlopen van stadia waarin je weet waar en hoe je hulp kunt krijgen (Intermediate) en waarin je een zelfverzekerde ouder bent van je eigen kind (Advanced) tot het Expert-niveau, waarin een ouder een ouderleider is en vol vertrouwen communiceert met andere ouders of andere ouders adviseert. Het is echter belangrijk op te merken dat dit niet betekent dat je andere ouders moet instrueren hoe ze hun kind moeten opvoeden, maar dat je zelfverzekerd bent om advies te geven wanneer je daartoe wordt uitgenodigd. Ouders moeten ook niet benadrukken dat ze zichzelf misschien niet eens op funderingsniveau zouden situeren - ouders zullen zeker enkele competenties op funderingsniveau hebben zoals geschetst in het parENTrepreneurs-kader. Het kan alleen zo zijn dat dit niet voor alle competenties geldt.

Het Foundation-niveau gaat over inzicht in en vertrouwen in jezelf. Het gaat over en het identificeren van de eigen competenties; we willen dat ouders zichzelf beter begrijpen door te laten zien dat ze in hun leven al ondernemersvaardigheden hebben en gebruiken. We willen ook dat ze zich emotioneel verbinden door uit te drukken dat ze - ook al gebruiken ze deze vaardigheden misschien niet - hun kinderen niet in de steek laten en het beste voor hen willen en doen. Op dit niveau kunnen ouders zichzelf en hun kind observeren en tot nieuwe inzichten komen over hun capaciteiten, zij kunnen zich met hun kind identificeren, uitleg geven, zich bewust zijn of in staat zijn te laten zien, of ervaringen delen.

Op het intermediaire niveau begrijpen de ouders waar zij nog verbeteringen kunnen aanbrengen en weten zij hoe zij hulp kunnen krijgen en misschien zelfs waar zij hulp kunnen krijgen. Dit niveau gaat over het bewust zijn van het onbekende. Het gaat over zich zeker genoeg voelen om hulp te vragen in het belang van het kind. Een ouder kan een competentie begrijpen en zijn eigen capaciteiten begrijpen, herkennen of identificeren.

Het Advanced niveau gaat over het zijn van een zelfverzekerde ouder van het eigen kind. Het gaat over herkennen en begrijpen; over zich willen ontwikkelen (zichzelf en het kind) en gemotiveerd en nieuwsgierig zijn met een drang om te leren. Ouders zijn proactief, kunnen zichzelf (en hun kind) in de gaten houden, routines opbouwen of hebben en weten hoe ze in behoeften kunnen voorzien. Zij kunnen leidinggeven, zijn autonoom en hebben er vertrouwen in dat zij een omgeving kunnen creëren waarin hun kind kan gedijen. Zij geven ook het goede voorbeeld en hebben waarschijnlijk een sterke band met hun kind. Zij weten regels en prioriteiten te stellen, maar kunnen zich ook aanpassen aan veranderende omstandigheden.

Experts hebben vertrouwen in andere ouders - zij zijn ouderleiders. Ouderleiders vertrouwen zichzelf en hebben het zelfvertrouwen om anderen desgevraagd te adviseren. Ze hebben kennis van zaken en zijn empathisch. Ze zijn ook proactief en willen het voortouw nemen en veranderingen teweegbrengen. Ze begrijpen ook het bredere klimaat (bv. de schoolomgeving) en het doel van ouderbetrokkenheid.

DE 4 LEEFTIJDGROEPEN

De leeftijdsgroepen die in het kader van de ParEntrepreneurs worden gedefinieerd, zijn gebaseerd op verschillende modellen voor de ontwikkeling van kinderen en op de structuur van formele onderwijsvoorzieningen. Het meest gebruikte model voor ontwikkelingsfasen bij kinderen is dat van Jean Piaget (1972). In de jaren 1920 observeerde Piaget dat kinderen verschillend redeneren en begrijpen, afhankelijk van hun leeftijd. Hij stelde voor dat alle kinderen een reeks cognitieve ontwikkelingsstadia doorlopen, net zoals ze een reeks fysieke ontwikkelingsstadia doorlopen. Volgens Piaget kan de snelheid waarmee kinderen deze cognitieve stadia doorlopen variëren, maar uiteindelijk doorlopen zij ze allemaal in dezelfde volgorde.

Gebaseerd op Piagets *theorie van de cognitieve ontwikkeling*, ontwikkelde Lawrence Kohlberg zijn *theorie van de morele ontwikkeling*, waarin zes stadia van de ontwikkeling van kinderen worden geïntroduceerd (1984). Lev Vygotsky ontwikkelde een Sociale Ontwikkelingstheorie waarin de ontwikkelingsstadia grotendeels samenvallen met de cognitieve ontwikkelingsfasen (1978). Zijn theorie over de zone van de proximale ontwikkeling en steigerung, een op de leeftijd afgestemde aanpak om de best mogelijke ontwikkeling van een kind in een bepaalde leeftijdsgroep te ondersteunen, heeft de voorgestelde opvoedingsgedragingen op verschillende ontwikkelingsniveaus beïnvloed.

Piagets sensomotorische ontwikkelingsstadium komt overeen met het gehoorzaamheids- en bestraffingsstadium, dat over het algemeen kenmerkend is voor kinderen jonger dan twee jaar. Dit eerste ontwikkelingsstadium wordt in dit kader buiten beschouwing gelaten, omdat het sensomotorische ontwikkelingsniveau van de kinderjaren met de nadruk op gehoorzaamheid en het vermijden van bestraffing niet van toepassing is op ondernemerschapsonderwijs. Wanneer kinderen de 'verschrikkelijke tweeën' bereiken, de eerste manifestatie van zelfbepaalde actie, is er al ruimte voor ondernemerschapbenaderingen.

De preoperationele fase is de fase van het eigenbelang volgens Kohlberg, en kenmerkt over het algemeen kinderen van 2 tot 6-7 jaar. In het formele onderwijsstelsel is dit in de meeste landen de voorschoolse leeftijd, waarbij de school begint rond de leeftijd van 6. In deze fase zijn kinderen vooral gericht op beloningen, deze fase omvat ook een toename van verbeelding en symbolisch denken. Deze twee fasen vormen de zogenaamde Preconventionele fase.

De derde, concreet-operationele fase, van Piaget wordt door Kohlberg gekarakteriseerd als het Conventionele Niveau en bestrijkt de leeftijden 6-7 tot 11-12. Deze fase wordt gekenmerkt door kinderen die proberen goedkeuring te krijgen van belangrijke volwassenen in hun leven, maar ook door vriendschappen te sluiten. In de tweede helft van deze fase, die soms ook de pre-tienerfase wordt genoemd, opent de belangstelling van het kind zich naar de bredere gemeenschap en de samenleving. Deze fase is ook belangrijk voor het geleidelijk verwerven van onafhankelijkheid op een manier die door volwassenen wordt goedgekeurd, zodat kinderen veel veiliger zijn als zij in deze leeftijdsfase onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid voor hun eigen daden krijgen. In de meeste landen is dit de leeftijd waarop het basisonderwijs begint.

De Formele Operationele Fase begint op de leeftijd van 11-12 jaar, ook wel omschreven als het postconventionele niveau en het is de periode waarin een kind al in staat is abstract te denken en begrippen te extrapoleren. In de meeste landen is dit de leeftijd voor het voortgezet onderwijs.

Volgens Kohlberg is er in dit stadium rond de leeftijd van 16 jaar sprake van een ontwikkelingssprong van conformiteit naar het in twijfel trekken van het sociale contract en het creëren van een eigen sociaal geweten, dat vervolgens in stand wordt gehouden en verder wordt ontwikkeld tot in de

volwassenheid. In een groot aantal landen valt de leeftijd van 16 jaar ook samen met de mogelijkheid voor het kind en het gezin om beslissingen te nemen over levenstrajecten zoals beroeps- of academische trajecten en ook een wettelijke mogelijkheid om de school formeel te verlaten.

DE COMPETENTIES VAN DE PARENTREPRENEURS

Er zijn 10 competenties voor parENTpreneurs op de drie EntreComp-competentiegebieden - Ideeën & Kansen, Middelen, en Into Action.

IDEEËN EN KANSEN

Kansen zien	Gebruik uw verbeeldingskracht en vaardigheden om mogelijkheden te ontdekken om waarde te creëren
Creativiteit	Creatieve en doelgerichte ideeën ontwikkelen en oplossingen voor problemen vinden
Ideeën waarderen	Ideeën en kansen kritisch beoordelen op basis van feiten
Ethisch en duurzaam denken	De gevolgen en impact van ideeën, kansen en acties beoordelen

MIDDELEN

Zelfbewustzijn en zelfeffectiviteit	Zichzelf en zijn emoties kennen, nadenken over zijn behoeften en aspiraties, in zichzelf geloven, en zich blijven ontwikkelen
Motivatie en doorzettingsvermogen	Geconcentreerd blijven en niet opgeven, bereid zijn om te groeien door uitdagingen aan te gaan en inspanning zien als de weg naar meesterschap, veerkrachtig zijn
Werken met en mobiliseren van anderen	Samenwerken met anderen, samenwerken en communiceren op een manier die effectief en boeiend is

IN ACTIE

Planning en beheer	Prioriteiten stellen, organiseren en opvolgen volgens korte-, middellange- en langetermijndoelstellingen en vastgestelde actieplannen
Omgaan met onzekerheid, ambiguïteit en risico's	Beslissingen nemen in geval van onzekerheid, ambiguïteit en risico
Leren door ervaringen	Leren door doen, reflecteren op ervaringen

Het volledige Competentiekader voor ParENTrepreneurs splitst deze 10 competenties op in 148 stadia waarin de ondernemerscompetentie van een ouder per leeftijd van hun kind en progressieniveau kan zijn ontwikkeld.

Er zijn enkele competenties uit het EntreComp-kader die we niet in het ParENTrepreneurs-kader hebben opgenomen, zoals bijvoorbeeld financiële en economische geletterdheid. De competenties die zijn opgenomen in het ParENTrepreneurs competentiekader zijn die competenties die zich richten op het ondersteunen van ouders bij het ontwikkelen van hun eigen ondernemersmentaliteit en -vaardigheden en die van hun kind.

Het volledige Competentiekader voor parENTrepreneurs ziet er als volgt uit:

IDEEËN EN KANSEN

Kansen zien Gebruik uw verbeeldingskracht en vaardigheden om mogelijkheden te ontdekken om waarde te creëren				
	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp dat het belangrijk is rekening te houden met anderen en wil dat mijn kind dit ook begrijpt	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind zijn verbeelding gebruikt om anderen te helpen	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind in staat is behoeften en uitdagingen in zijn omgeving te herkennen en zijn verbeelding te gebruiken om ideeën te bedenken om die op te lossen	Ik begrijp dat het belangrijk is voor mijn kind om bij te dragen aan onze gemeenschap
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik kan ideeën vinden over hoe ik anderen kan helpen	Ik kan ideeën vinden over hoe ik mijn kind kan helpen om vindingrijk te zijn in het helpen van anderen	Ik kan ideeën opdoen over hoe mijn kind kan bijdragen aan uitdagingen in zijn omgeving (bv. in ons huishouden, bij het plannen van een gezinsvakantie enz.)	Ik kan ideeën vinden over hoe mijn kind kan helpen waarde te creëren in onze gemeenschap
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik leer mijn kind anderen te helpen als ze iemand in nood zien	Mijn kind en ik helpen anderen als ze iemand in nood zien	Ik moedig mijn kind aan om behoeften en uitdagingen in zijn omgeving te identificeren die hij kan helpen oplossen	Ik steun mijn kind in het identificeren van mogelijkheden om waarde te creëren in onze gemeenschap
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik heb er vertrouwen in andere ouders te helpen een kans te herkennen en snel te benutten om waarde voor anderen te creëren			

Creativiteit

Creatieve en doelgerichte ideeën ontwikkelen en oplossingen voor problemen vinden

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind met verschillende ideeën kan komen (bijv. speelgoed op verschillende manieren gebruiken)	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind ongestructureerde spelletjes kan bedenken, ideeën kan uiten, vragen kan stellen	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind zijn creativiteit, artistieke expressie en speelsheid kan beleven, en kan experimenteren	Ik begrijp dat het belangrijk is dat ik de creatieve en artistieke expressie van mijn kind in welke vorm dan ook steun
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik heb een idee waar ik middelen, hulpmiddelen en strategieën kan vinden om de creativiteit van mijn kind te ondersteunen doormiddel van spel	Ik heb een idee waar ik bronnen kan vinden om de interesses en passies van mijn kind te leren kennen	Ik heb een idee over hoe ik kan leren met mijn kind te praten en het creatief te laten denken	Ik heb een idee over hoe ik mijn kind kan leren steunen bij het prioriteren van zijn doelen en passies, die misschien een betere uiting van zijn creativiteit zijn
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik moedig mijn kind aan om zijn ideeën en gevoelens uit te drukken, om spelletjes te bedenken met weinig materiaal	Ik stel mijn kind vragen om het aan te moedigen met veel verschillende ideeën te komen	Ik moedig de creatieve en artistieke expressie van mijn kind aan en ik bestraf hun fouten niet. Ik praat met hen over fouten die ik heb gemaakt	Ik heb er vertrouwen in dat ik het opzetten, ontwikkelen en afronden van creatieve projecten van mijn kind kan ondersteunen en hen kan aanmoedigen om meerdere oplossingen voor een probleem te vinden
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik ben zelfverzekerd in het begeleiden van andere ouders bij het initiëren, ontwikkelen en voltooien van een creatief project of het vinden van oplossingen voor een probleem			

Ideeën waarden

Ideeën en kansen kritisch beoordelen op basis van feiten

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind te begeleiden door vragen te stellen die hem helpen zijn eigen beslissingen te nemen (bv. kiezen tussen twee opties)	Ik begrijp dat het belangrijk is om mijn kind gerichte vragen te stellen om het te helpen begrijpen	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind gerichte vragen te stellen om het te laten nadenken over de gevolgen van zijn daden en ideeën	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind te vragen na te denken over de gevolgen van zijn acties
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik weet waar ik ideeën kan vinden om mijn kind te helpen activiteiten zelfstandig uit te voeren, en begrijp wanneer hij steun nodig heeft	Ik weet waar ik ideeën kan vinden om mijn kind te helpen een evenwicht te vinden tussen respectvol gedrag en het nastreven van eigen ideeën	Ik weet waar ik ideeën kan vinden om mijn kind te steunen, maar ook waar nodig te beperken in het nastreven van zijn ideeën, en ik begrijp waar de grens ligt	Ik weet hoe ik kan leren hoe ik mijn kind kan helpen bij het kritisch beoordelen van ideeën op basis van feiten
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik geef antwoorden en argumenten op de vragen, ideeën en suggesties van mijn kind op een eenvoudige manier	Ik moedig mijn kind aan na te denken en nieuwe ideeën te herkennen door wederzijdse discussie en praktische ervaring	Ik help mijn kind om abstracte concepten te begrijpen, kritisch te denken en oude gewoonten in twijfel te trekken	Ik steun mijn kind in onafhankelijk kritisch denken. Ik stimuleer ze om dingen vanuit verschillende perspectieven te bekijken en help ze begrijpen dat er in sommige situaties geen goede of foute antwoorden zijn
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik ben zeker in het voorstellen van manieren om ouders te tonen hoe ze hun kind kunnen betrekken door middel van suggestieve vragen	Ik heb er vertrouwen in dat ik ouders kan helpen hun kind te leren	Ik ben vol vertrouwen in het aanmoedigen van andere ouders om andere manieren uit te proberen om hun kind te helpen bij het nadenken over ideeën en de gevolgen daarvan, of om te overwegen informatie of situaties met andere methoden te benaderen	Ik ben ervan overtuigd dat ik andere ouders kan voorzien van een kader en benaderingen om nieuwsgierigheid en kritisch denken in hun tieners te ondersteunen

Ethisch en duurzaam denken

De gevolgen en impact van ideeën, kansen en acties beoordelen

	Leeftijden 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp het belang van het bespreken van normen en waarden zoals respect met mijn kind	Ik begrijp het belang van het stimuleren van de ontwikkeling van waarden (respect, eerlijkheid, enz.) in mijn kind	Ik begrijp het belang van het bespreken van de voordelen van verschillende waarden met mijn kind	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind te steunen bij het ontwikkelen van zijn eigen waarden
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik heb een idee hoe ik erachter kan komen hoe ik waarden met mijn kind kan bespreken	Ik ben in staat strategieën te vinden om mijn kind te helpen bij het nadenken over en het analyseren van de waarde van zijn gedachten en daden voor zichzelf en anderen	Ik kan strategieën vinden om mijn kind te helpen bij het herkennen van waarden in zichzelf en anderen	Ik heb een idee hoe ik mijn kind kan helpen zijn eigen waarden te ontwikkelen
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik bespreek waarden als wat goed en fout is en eerlijk gedrag met mijn kind	Ik laat mijn kind nadenken over zijn daden om respectvol en verdraagzaam gedrag te herkennen en te waarderen	Ik bespreek maatschappelijke waarden zoals solidariteit met mijn kind en bevorder handelingen van solidariteit bij mijn kind	Ik begeleid mijn kind bij het ontwikkelen van zijn eigen waarden en het nemen van morele keuzes
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik ben vol vertrouwen dat ik andere ouders kan helpen na te denken over hun eigen waarden en ethisch gedrag en hoe ze die aan hun kind overbrengen			

MIDDELEN

Zelfbewustzijn en zelfeffectiviteit

Zichzelf en zijn emoties kennen, nadenken over zijn behoeften en aspiraties, in zichzelf geloven, en zich blijven ontwikkelen

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp het belang van zelfkennis en kan mijn kind empathie en waardering tonen	Ik begrijp het belang van het stimuleren van zelfredzaamheid en sociaal gedrag bij mijn kind	Ik begrijp het belang van het aanmoedigen en helpen herstellen van de zelfredzaamheid van mijn kind	Ik begrijp het belang van voldoende aandacht voor zelfzorg, zelfrespect en positieve zelfwaardering bij mijn kind
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik heb een idee waar ik strategieën kan vinden om mijn kind te helpen bij het vervullen van zijn eigen dagelijkse behoeften (bv. aankleden, schooltas inpakken, enz.)	Ik heb een idee hoe ik mijn kind kan helpen bij de ontwikkeling van zijn zelfreflectievermogen (bv. leren van een slecht cijfer of van zijn fouten)	Ik weet waar ik kan leren hoe ik mijn kind kan helpen bij het analyseren van zijn prestaties en hoe hij zijn doelen heeft bereikt door zijn zelfvertrouwen te vergroten	Ik weet hoe ik informatie kan vinden over hoe ik mijn kind kan helpen om op een constructieve manier met stress om te gaan en steun te vinden
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik ben een voorbeeld van zelfbewustzijn en zelfeffectiviteit door mezelf voortdurend te ontwikkelen	Ik ben een voorbeeld van zelfbewustzijn door mijn emoties te tonen aan mijn kind en ik ben geïnteresseerd in hun problemen	Ik steun mijn kind op zijn weg naar zelfredzaamheid door belangstelling te tonen voor hun problemen en hen aan te moedigen erover na te denken	Ik ben in staat om een evenwicht te creëren tussen loslaten en beschermen, ik stimuleer de communicatievaardigheden van mijn kind door samen manieren te vinden om hun gevoelens te uiten en wederzijds respect te bevorderen tijdens gesprekken
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen bij het ontwikkelen van de zelfstandigheid en autonomie van hun kind	Ik ben ervan overtuigd dat ik andere ouders kan helpen om de behoeften en mogelijkheden van hun kind te begrijpen	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan ondersteunen om zelfbewuster te worden en een vertrouwde gesprekspartner voor hun kind te worden	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan steunen om hun kind te helpen zin te geven aan zijn toekomst (bv. door waarden te kiezen zoals eerlijkheid en integriteit, relaties onderhouden enz.)

Motivatatie en doorzettingsvermogen

Geconcentreerd blijven en niet opgeven, bereid zijn om te groeien door uitdagingen aan te gaan en inspanning zien als de weg naar meesterschap, veerkrachtig zijn

	Leeftijd2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp het belang van inspanning en het aanmoedigen van mijn kind om zich te concentreren op een taak en deze af te maken	Ik begrijp hoe belangrijk het is om mijn kind aan te moedigen niet gefrustreerd te raken als het zijn doel niet bereikt	Ik begrijp hoe belangrijk het is dat mijn kind zijn huis- of schoolwerk organiseert en dat het oplossingen zoekt voor tegenslagen	Ik begrijp hoe belangrijk het is dat mijn kind zichzelf taken oplegt voor de korte, middellange en lange termijn
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik weet waar ik strategieën kan vinden om mijn kind te leren een taak vol te houden en af te maken	Ik weet waar ik kan vinden hoe ik mijn kind het beste kan steunen als het gefrustreerd raakt wanneer het zijn doel niet bereikt	Ik weet waar ik meer kan leren over hoe ik mijn kind kan helpen gemotiveerd te blijven bij tegenslagen (bijv. sport, een instrument bespelen, enz.)	Ik weet waar ik meer kan leren om mijn kind te helpen zichzelf stretch doelen te stellen en ze te bereiken
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik laat mijn kind zien hoe belangrijk het is om taken af te maken	Ik laat mijn kind zien hoe ik gemotiveerd blijf en doorzet (bv. door uit te leggen met welke uitdagingen en taken ik in mijn beroepsleven te maken krijg)	Ik moedig mijn kind aan iets opnieuw te proberen bij tegenslagen	Ik prijs de inzet en het succes van mijn kind en hun begrip van hun eigen motivatie
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen hun kind te leren hoe belangrijk het is een taak af te maken	Ik ben ervan overtuigd dat ik andere ouders kan helpen de motivatie van hun kind voor school en voor leren in het algemeen te ontwikkelen	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen om hun kind te helpen bij het nastreven van hun directe en levensdoelen	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen een vertrouwenspersoon te worden voor hun kind, met wie ze successen en mislukkingen kunnen delen, en die ze om advies kunnen vragen

Werken met en mobiliseren van anderen

Samenwerken met anderen, samenwerken en communiceren op een manier die doeltreffend is en hen betreft

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp hoe belangrijk het is dat mijn kind relaties opbouwt en een gemeenschapsgevoel heeft	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind met andere kinderen speelt door naar hen te luisteren en met hen om te gaan als gelijken	Ik begrijp hoe belangrijk het is dat mijn kind luistert, vragen stelt en gevoelens uit, zoals boosheid of bezorgdheid - bij mij en bij zijn vrienden	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind een stabiele groep vrienden heeft en zelfstandig activiteiten met hen kan organiseren
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik weet waar ik kan vinden hoe ik mijn kind kan leren hoe belangrijk het is om met hun ouders te praten	Ik weet wat ik moet doen als ik beter wil begrijpen hoe ik mijn kind de verschillende gevolgen van verschillende manieren om behoeften en wensen kenbaar te maken, kan bijbrengen	Ik weet waar ik ideeën kan vinden over hoe ik mijn kind kan uitleggen en laten zien hoe het een teamspeler kan zijn en anderen kan overtuigen	Ik weet waar ik ideeën kan vinden over hoe ik mijn kind kan helpen een leider in zijn directe omgeving te worden (bv. strategieën en methoden vinden om met anderen samen te werken en aan een gemeenschappelijk doel te werken)
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik organiseer activiteiten waaraan mijn kind en zijn vriendjes samen deelnemen	Ik luister naar mijn kind en let op. Ik moedig mijn kind aan zijn vrienden te vragen naar hun hobby's en ze te delen	Ik toon empathie in mijn gesprekken met mijn kind (bv. door te luisteren en vragen te stellen met respect voor hun gevoel)	Ik communiceer constructief met mijn kind en anderen
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik begrijp sociale contexten en heb er vertrouwen in andere ouders te helpen bij het plannen van activiteiten waarbij alle aspecten van de sociale context van een kind in overweging worden genomen	Ik kan ouders met vertrouwen begeleiden om een stapje terug te doen en hun kind zelfstandig met andere kinderen te laten communiceren (bv. op de speelplaats, in conflictsituaties), maar wel beschikbaar te blijven als vertrouwenspersoon	Ik sta ter beschikking van andere ouders om hen te helpen om te gaan met de moeilijkheden van het leven met en de communicatie met tieners, en om hen aan te moedigen hun eigen sociale netwerken op te bouwen	Ik steun andere ouders om hun kind onafhankelijk te laten zijn, maar geef het kind het gevoel dat het altijd bij zijn ouders terecht kan voor advies, zonder angst

IN ACTIE

Planning en beheer

Prioriteiten stellen, organiseren en opvolgen volgens korte-, middellange- en langetermijndoelstellingen en vastgestelde actieplannen

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp het belang van een routine voor mijn kind	Ik begrijp het belang van het beheer van de dagelijkse verplichtingen en activiteiten van mijn kind (bv. school, hobby's enz.)	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind leert zijn eigen school- en vrijetijdsactiviteiten te organiseren	Ik begrijp dat het belangrijk is dat mijn kind leert zijn leven zelfstandig te leiden en te beheren
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik weet hoe ik hulp kan krijgen als ik geen routine voor mijn kind kan handhaven	Ik weet hoe ik hulp kan krijgen om mijn kind strategieën en methoden aan te reiken om zijn dagelijkse schoolactiviteiten en verplichtingen te plannen	Ik weet hoe ik hulp kan krijgen om mijn kind te helpen bij het samen organiseren en coördineren van verschillende persoonlijke (bv. sport, vrijetijdsactiviteiten, enz.) en schoolactiviteiten	Ik weet hoe ik hulp kan krijgen om mijn kind te helpen duidelijke doelen te stellen met een duidelijk tijdschema en duidelijke stappen
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik laat mijn kind zien hoe evenementen worden georganiseerd, en ik nodig het uit om mee te doen (bv. bij het plannen van zijn verjaardagsfeestje)	Ik laat mijn kinderen zien hoe ze hun huiswerk zelfstandig kunnen organiseren en maken, waarbij ik activiteiten organiseer op basis van hun prioriteitsniveau	Ik moedig mijn kind aan om een maandelijks of driemaandelijks werkplan voor zijn activiteiten op te stellen (bv. planning van sporttrainingen)	Ik help mijn kind zijn eigen toekomst te plannen en er op een systematische en georganiseerde manier naartoe te werken
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik ben vol vertrouwen in het ondersteunen van andere ouders in het omgaan met regelmatige en uitzonderlijke gebeurtenissen in het leven van hun kind	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen om op een veilige manier hun weg te vinden in school-, gezins- en gemeenschapstaken, en om ook hun eigen evenwicht tussen werk en privéleven te beheren	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen bij het plannen van hun kind en bij het nemen van beslissingen voor activiteiten met een impact op langere termijn. Ik ben ervan overtuigd dat ik hen ook kan helpen plannen voor zichzelf te maken om een gezond evenwicht te vinden tussen ouderschap en hun eigen leven	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen het belang in te zien van zelfstandige beslissingen van hun kind, maar een zodanige relatie met hun kind te onderhouden dat zij tot op zekere hoogte bereid zijn naar advies te luisteren

Omgaan met onzekerheid, ambiguïteit en risico's

Beslissingen nemen in geval van onzekerheid, ambiguïteit en risico

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind aan te moedigen niet bang te zijn om fouten te maken bij het uitproberen van nieuwe dingen	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind te begeleiden bij het herkennen van voorbeelden van risico's in hun omgeving	Ik begrijp dat het belangrijk is mijn kind te begeleiden bij het herkennen van onzekerheden en risico's en deze kritisch te beoordelen	Ik begrijp hoe belangrijk het is dat mijn kind zijn eigen beslissingen neemt, zelfs als dat betekent dat hij fouten moet maken om ervan te leren
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik ben bereid om met mijn kind te leren praten over onaangename situaties en er voor hem of haar te zijn om met deze situaties om te gaan	Ik ben bereid te leren hoe ik mijn kind in moeilijke situaties kan steunen, vooral buitenshuis, en het een sterke basis kan bieden om op terug te vallen als vangnet	Ik kan manieren vinden om mijn kind te helpen onzekerheden en risico's te herkennen en kritisch te beoordelen	Ik kan manieren vinden om mijn kind te leren omgaan met onzekerheden zodat het een zelfstandige volwassene wordt
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik laat mijn kind zien dat ik me kan aanpassen en reageer op veranderende situaties om me heen	Ik ontwikkel samen met mijn kind ideeën over hoe te reageren als onze routines (moeten) veranderen	Ik begeleid mijn kind bij het herkennen van onzekerheden en risico's en het kritisch beoordelen daarvan	Ik moedig mijn kind aan kleine veranderingen in zijn routine aan te brengen om nieuwe situaties het hoofd te bieden en te leren van het omgaan met deze ervaringen
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik ben vol vertrouwen in het ondersteunen van andere ouders in het omgaan met moeilijke situaties. Ik heb een goed begrip van stress en trauma in het leven van een kind	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen hun kind te helpen om te gaan met grote veranderingen en problemen	Ik ben ervan overtuigd dat ik andere ouders kan helpen hun kind een vertrouwensvolle en open omgeving te bieden om de manier waarop het kind met situaties omgaat te bespreken en potentiële risico's te identificeren, deze kritisch te beoordelen en praktische stappen naar een oplossing te nemen	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen een vertrouwenspersoon voor hun kind te worden, met het volle besef dat ze problemen niet meer voor hen kunnen oplossen

Leren door ervaring

Leren door te doen, reflecteren op ervaring

	Leeftijd 2-6	Leeftijd 6-12	Leeftijd 12-16	Leeftijd 16+
Foundation Jezelf begrijpen en vertrouwen	Ik begrijp het belang van leren door ervaringen en het observeren van mijn kind als het met zijn omgeving omgaat	Ik weet hoe belangrijk leren door te doen is en wil dat mijn kind in zijn dagelijks leven leerervaringen kan opdoen	Ik begrijp het belang van ervaringen en van het stellen van vragen aan mijn kind die hen stimuleren na te denken over deze ervaringen (bv. wat ze hebben geleerd van slechte ervaringen)	Ik begrijp het belang van het begeleiden van mijn kind in hun reflectie om levenslessen te leren
Intermediair In staat zijn om externe steun te vragen en te krijgen	Ik kan ideeën opdoen over hoe ik met mijn kind kan praten en vragen kan stellen die stimuleren wat ze van ervaringen hebben geleerd (bv. vonden ze het leuk om hun oma te bezoeken)	Ik kan ideeën vinden over hoe ik mijn kind kan betrekken in reflectief spel	Ik kan ideeën vinden over hoe ik mijn kind kan betrekken bij reflectieve activiteiten om zo dingen te leren	Ik kan ideeën vinden over hoe ik mijn kind kan begeleiden om reflectief te blijven en te blijven leren
Geavanceerd Een zelfverzekerde ouder van je eigen kind zijn	Ik geef mijn kind leerervaringen door het uit te nodigen deel te nemen aan activiteiten (bv. tuinieren, koken, enz.)	Ik ga tijdens activiteiten met mijn kind aan de slag om leermomenten naar voren te halen (bv. vieren wanneer het een activiteit onder de knie heeft). Ik geef ook het voorbeeld van reflectie en laat zien dat ik zelf ook van mijn ervaringen blijf leren	Ik moedig mijn kind aan om zelfstandig na te denken over zijn ervaringen en ervan te leren	Ik laat mijn kind zien dat ik beschikbaar ben om ervaringen te bespreken en daarvan te leren, maar dat het aan hem is om eerst op basis van kritische reflectie individuele leerpunten aan te wijzen
Expert Zelfverzekerd zijn tegenover andere ouders (een ouderleider zijn)	Ik heb er vertrouwen in dat ik andere ouders kan helpen een rolmodel te zijn voor reflectiepraktijken en hun kind kan begeleiden om reflectief te zijn (bv. door te leren van successen en mislukkingen)			

5. Hoe gebruikt u het Competentiekader voor parENTrepreneurs

Het parENTrepreneurs raamwerk is in de eerste plaats gericht op ouderleiders en organisaties die zich bezighouden met ouderontwikkeling. Het is een uitgebreid document en als zodanig is het onwaarschijnlijk dat individuele ouders er evenveel waarde uit zullen kunnen halen als ouderleiders en ouderorganisaties - althans alleen bij oppervlakkig lezen. Dat betekent echter niet dat het algemene parENTrepreneurs-project niet in de eerste plaats voor ouders geschreven is.

Hieronder geven we een overzicht van de instrumenten die het parENTrepreneurs consortium zal ontwikkelen gedurende de looptijd van het project, en die rechtstreeks gericht zijn op ouders. De parENTrepreneurs Self-Assessment Tool, het parENTrepreneurs Trainingsprogramma, het parENTrepreneurs Social Learning Platform, het parENTrepreneurs Handboek, en uiteindelijk de parENTrepreneurs Validation Guide zullen instrumenten zijn die als doel hebben ouders en ouderorganisaties, te ondersteunen bij het op een hoger niveau brengen van hun ondernemerscompetenties.

De **parENTrepreneurs Self-Assessment Tool**, die toegankelijk is via onze website www.parentrepreneurs.eu en die gratis te gebruiken is, is het startpunt voor ouders om hun ondernemerscompetenties te ontwikkelen. De Self-Assessment Tool test de ondernemerscompetenties van ouders en geeft hun inzicht in hun huidige niveau. Door vervolgens het parENTrepreneurs Training Programma te volgen, kunnen ouders hun ondernemerscompetenties bijschaven. Als ze het trainingsprogramma afsluiten en/of andere projectinstrumenten gebruiken, en hun competenties opnieuw beoordelen, zullen ze een visualisatie van hun competentiegroei kunnen zien.

Het **trainingsprogramma voor parENTrepreneurs** is een multimediaal, modulair opleidingsprogramma dat bestaat uit een mix van theoretische lessen, groepsworkshops, reflecties over praktijkervaring en coaching om ouders te helpen hun ondernemersvaardigheden te ontwikkelen. Het stelt ouders in staat hun ontwikkeling op het gebied van ondernemerscompetenties te personaliseren op basis van hun behoeften en wensen. Het trainingsprogramma zal in het Engels beschikbaar zijn op de parENTrepreneurs website.

Het **parENTrepreneurs Social Learning Platform** is een publiekelijk web based platform voor de parENTrepreneurs gemeenschap van ouders, ouderleiders, opvoeders, beleidsmakers en anderen. Het platform zal iedereen die betrokken is bij het project met elkaar verbinden zodat ze kunnen samenwerken tijdens en na het project. Dit ondersteunt hoe het trainingsprogramma overgebracht wordt, het netwerken tussen ouders en trainers, het verzamelen en uitwisselen van inspirerende praktijken in de ontwikkeling van ondernemersvaardigheden voor ouders.

Het **handboek voor parENTrepreneurs en de peer-to-peer-regeling** zullen informatie verstrekken aan ouders die, na de parENTrepreneurs-opleiding te hebben gevolgd, geïnteresseerd zijn in opleiding en in het delen van wat zij hebben geleerd met andere ouders, waardoor een proces van opleiding voor opleiders en een proces van peer-to-peer (met name van ouders tot ouders) van bijscholing van ouderlijke vaardigheden in gang wordt gezet.

Ten slotte zal de **parENTrepreneurs Validation Guide** een methodologie zijn die bedoeld is om de resultaten van het leren in het kader van de opleiding en de praktische ervaring die tijdens de opleiding is opgedaan, te helpen beoordelen, naar waarde te schatten en zichtbaar te maken. Het evaluatie-instrument zal de leervorderingen van de ouders die aan de opleiding hebben deelgenomen, meten en valideren.

6. Referenties

Australian Research Alliance (2012). *Ouderbetrokkenheid bij leren en schoolgaan: Lessen uit onderzoek*. Een rapport van de Australian Research Alliance for Children and Youth (ARACY) voor het Family-School and Community Partnerships Bureau: Canberra.

Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., Van den Brande, G. (2016). *EntreComp: Het Competentiekader Ondernemerschap*. Luxemburg: Publicatiebureau van de Europese Unie; EUR 27939 NL; doi:10.2791/593884

Cedefop (2014). *Terminologie van het Europees onderwijs- en opleidingsbeleid: een selectie van 130 termen*: 2nd editie. Luxemburg: Publicatiebureau. <https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory/european-inventory-glossary#V>

Europese Raad (2012). *Validatie van niet-formeel en informeel leren*: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF>

Europese Raad (2018). *Kerncompetenties voor een leven lang leren*: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

Europese Commissie/EACEA/Eurydice (2016). *Ondernemerschapsonderwijs op school in Europa*. Eurydice-rapport. Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie.

Harris, A. en Goodall, J. (2007). *Ouders betrekken bij het verhogen van prestaties: Weten ouders dat ze ertoe doen?* Universiteit van Warwick: Onderzoeksrapport DCSF-RW004.

Piaget, J. (1972). *De psychologie van het kind*. New York: Basic Books.

Piaget, J. (1990). *De conceptie van de wereld door het kind*. New York: Littlefield Adams.

Kohlberg, L. (1984). *De psychologie van de morele ontwikkeling: The Nature and Validity of Moral Stages (Essays on Moral Development, Volume 2)*. Harper & Rij

Salamon, E. (2017). *Szülő-megőrző*, Boedapest, Könyv és Kávė.

Vygotsky, L. S. (1978). *Verstand in de maatschappij: De ontwikkeling van hogere psychologische processen*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

7. Woordenlijst

Actief burgerschap	Burgerparticipatie aan het politieke, sociale en civiele leven van de samenleving of de uitoefening van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de burgers bij de beleidsvorming.
Houding	Houdingen zijn motivatoren van prestaties. Ze omvatten waarden, aspiraties en prioriteiten (EntreComp, 2016).
Competentie	In de context van het EntreComp-kader wordt competentie opgevat als een geheel van kennis, vaardigheden en houdingen (EntreComp, 2016).
Doelbewust oefenen	Doelbewust oefenen is het concept van gerichte aandacht voor een aspect van de praktijk gedurende een langere periode met het doel dit aspect van de praktijk te verbeteren door te reageren op regelmatige feedback. Het concept is ontwikkeld door professor in de psychologie Anders Ericsson.
Inzetbaarheid	<p>Een combinatie van factoren die mensen in staat stelt om werk te vinden of te krijgen, om aan het werk te blijven en om tijdens hun loopbaan vooruitgang te boeken.</p> <p>Inzetbaarheid van individuen hangt af van: I) persoonlijke eigenschappen (waaronder toereikendheid van kennis en vaardigheden); II) hoe deze persoonlijke eigenschappen op de arbeidsmarkt worden gepresenteerd; III) de omgevings- en sociale context (stimulansen en geboden kansen om hun kennis en vaardigheden bij te werken en te valideren); en IV) de economische context (Cedefop, 2014).</p>
EntreComp	EntreComp is het Competentiekader voor ondernemerschap van de Europese Unie. Het werd in 2016 gepubliceerd en schetst de competentie ondernemerschap. Het EntreComp-kader bestaat uit drie competentiegebieden (Ideeën en kansen, Middelen, In actie) die elk vijf competenties omvatten in een progressiemodel met 8 niveaus.
Ondernemerschap	EntreComp definieert ondernemerschap als het handelen naar kansen en ideeën en deze omzetten in waarde voor anderen. De waarde die wordt gecreëerd kan financieel, cultureel of sociaal zijn (EntreComp, 2016).
Ondernemend onderwijs	Bij ondernemend onderwijs gaat het erom dat lerenden de vaardigheden en de mentaliteit ontwikkelen om creatieve ideeën in ondernemersactiviteiten te kunnen omzetten. Dit is een sleutelcompetentie voor alle lerenden, die de persoonlijke ontwikkeling, actief burgerschap, sociale integratie en inzetbaarheid ondersteunt. Het is relevant in het gehele proces van een leven

lang leren, in alle leerdisciplines en voor alle vormen van onderwijs en opleiding (formeel, niet-formeel en informeel) die bijdragen tot ondernemingszin of -gedrag, met of zonder een commerciële doelstelling (Eurydice, 2016).

Formeel leren Leren in een georganiseerde en gestructureerde omgeving (zoals in een onderwijs- of opleidingsinstelling of op het werk) en dat expliciet als leren wordt aangemerkt (in termen van doelstellingen, tijd of middelen). Formeel leren is intentioneel vanuit het oogpunt van de lerende. Het leidt doorgaans tot certificering (Cedefop, 2014).

Groeimindset Hoogleraar psychologie Carol Dweck van de Stanford University heeft het concept van een "groeimindset" ontwikkeld. Dweck suggereert dat er verschillende denkwijzen bestaan met implicaties voor het leren, onderwijs en het begrijpen van het begrip intelligentie. Zij gelooft dat intelligentie niet vastligt en ontwikkeld kan worden. Haar concept draait om twee verschillende soorten 'mindsets' - de opvattingen van een individu over zichzelf: In een '**fixed mindset**' gelooft een individu dat zijn basiskwaliteiten - zoals intelligentie en talenten - vaste eigenschappen zijn die niet kunnen worden verbeterd of verminderd. Hij gelooft dat aanleg voortkomt uit talent en niet uit de langzame ontwikkeling van vaardigheden door te leren. Mensen met een vaste mindset hebben de neiging om hun tijd te besteden aan het pronken met hun intelligentie en talenten in plaats van ze te ontwikkelen.

Een **groeimindset** is de overtuiging dat iemands basisvaardigheden kunnen worden ontwikkeld door toewijding, hard werken en implementatie in het dagelijks leven. Deze leerlingen geloven dat bekwaamheid en succes te danken zijn aan leren, en leren vergt tijd en inspanning. De hersenen zijn als een spier die sterker wordt door oefening. Dus, in het geval van moeilijkheden, zal een individu met een groeimindset harder zijn best doen, een andere aanpak kiezen, of hulp en steun zoeken. Eén ding dat ze niet doen is opgeven bij uitdagingen. Mensen met een groeimindset hebben een liefde voor leren en begrijpen dat veerkracht een essentieel onderdeel is van het bereiken van resultaten.

Informeel leren Leren dat voortvloeit uit dagelijkse activiteiten in verband met werk, gezin of vrije tijd. Het is niet georganiseerd of gestructureerd in termen van doelstellingen, tijd of ondersteuning bij het leren. Informeel leren is in de meeste gevallen onbedoeld vanuit het oogpunt van de lerende.

Informeel leerresultaten kunnen worden gevalideerd en gecertificeerd;

Informeel leren wordt ook wel ervaringsleren of incidenteel/willekeurig leren genoemd (Cedefop, 2014).

Kennis Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en praktijken dat verband houdt met een werk- of studiegebied. In de context van het Europees

kwalificatiekader wordt kennis omschreven als theoretisch en/of feitelijk (Europees Parlement en de Raad, 2008; EntreComp, 2016).

Levenslang leren	Alle leeractiviteiten die gedurende het hele leven worden ondernomen met het oog op de verbetering van kennis, vaardigheden/competenties en/of kwalificaties om persoonlijke, sociale en/of professionele redenen (Cedefop, 2014).
Niet-formeel leren	Leren dat is ingebed in geplande activiteiten die niet expliciet als leren worden aangemerkt (in termen van leerdoelen, leertijd of leerondersteuning), maar die een belangrijk leerelement bevatten. Niet-formeel leren is intentioneel vanuit het oogpunt van de lerende. Het leidt doorgaans niet tot certificering (Cedefop, 2014).
Vaardigheden	Vaardigheden zijn het vermogen om kennis toe te passen en te gebruiken om taken te voltooien en problemen op te lossen. In de context van het Europees kwalificatiekader worden vaardigheden omschreven als cognitief (waarbij gebruik wordt gemaakt van logisch, intuïtief en creatief denken) of praktisch (waarbij sprake is van handvaardigheid en het gebruik van methoden, materialen, gereedschappen en instrumenten) (Europees Parlement en de Raad, 2014; EntreComp, 2016).
Validatie van leerresultaten	<p>Bevestiging door een bevoegde instantie dat de leerresultaten (kennis, vaardigheden en/of competenties) die een individu in een formele, niet-formele of informele setting heeft verworven, getoetst zijn aan vooraf vastgestelde criteria en voldoen aan de eisen van een validatienorm. Validatie leidt doorgaans tot certificering.</p> <p>Het kan ook het proces zijn van bevestiging door een bevoegde instantie dat een individu leerresultaten heeft verworven die aan een relevante norm worden afgemeten. Validatie bestaat uit vier afzonderlijke fasen: I) identificatie via dialoog van specifieke ervaringen van een individu; II) documentatie om de ervaringen van het individu zichtbaar te maken; III) formele beoordeling van deze ervaringen; en IV) certificatie van de resultaten van de beoordeling, die kan leiden tot een gedeeltelijke of volledige kwalificatie (Europese Raad, 2012)</p>
Waardecreatie	Waardecreatie is het resultaat van menselijke activiteit om doelgerichte ideeën om te zetten in actie die waarde genereert voor iemand anders dan zichzelf. Deze waarde kan sociaal, cultureel of economisch zijn (EntreComp, 2016).